

Sygn. akt I A Ga 14/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 listopada 2021 roku

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, I Wydział Cywilny i Własności Intelektualnej
w składzie:

Przewodniczący Sędzia Ewa Staniszevska

po rozpoznaniu w dniu 24 listopada 2021 roku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Skarbu Państwa – Państwowego (...) Ż.

przeciwko (...) sp. z o.o. w P.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 5 listopada 2020 r., sygn. akt IX GC 463/20

I. zmienia zaskarżony wyrok i :

1) zasądza od pozwanego na rzecz powoda 358.561,16 zł (trzysta pięćdziesiąt osiem tysięcy pięćset sześćdziesiąt jeden złotych szesnaście groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie:

- a) od kwoty 178.029,10 zł od dnia 21 grudnia 2018r. do dnia zapłaty,
- b) od kwoty 178.022,13 zł od dnia 25 grudnia 2018r. do dnia zapłaty,
- c) od kwoty 2.509,93 zł od dnia 10 stycznia 2019r. do dnia zapłaty;

2) oddala powództwo w pozostałej części;

3) zasądza od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa Prokuraturii Generalnej 10.800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

4) zasądza od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu

17.929 zł tytułem zwrotu zaliczkowej opłaty od pozwu;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. zasądza od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej 8.100 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

IV. zasądza od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Poznaniu 17.929 zł tytułem zwrotu zaliczkowej opłaty od apelacji.

Ewa Staniszevska

Sygn. akt I A Ga 14/21

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 23 kwietnia 2020r. powód Skarb Państwa – Państwowe (...)Ż. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. kwoty 358.561,16 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych od dat i kwot wskazanych szczegółowo w petitum pozwu, tytułem pozostałej części wynagrodzenia za służebność przesyłu za 2013r.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 5 listopada 2020r. Sąd Okręgowy w Poznaniu powództwo oddalił i zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 10.817 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości powód zarzucając naruszenie:

1/ prawa materialnego w postaci art. 65 § 1 i 2 k.c. poprzez błędną wykładnię oświadczeń woli stron wynikających z umowy o ustanowieniu służebności przesyłu z dnia 14 listopada 2014r. zawartej w formie aktu notarialnego przed notariuszem J. S., rep. A nr (...) (dalej: umowa o ustanowieniu służebności przesyłu) polegającą na przyjęciu, że zapłata przez pozwaną wynagrodzenia odpowiadającego wysokości zapłaconego podatku od nieruchomości za grunty zajęte pod napowietrzne linie elektroenergetyczne uzależniona była od wyczerpania postępowania ze skargi kasacyjnej w postępowaniu sądowo-administracyjnym, podczas gdy zapis umowy wykonawczej w § 5.II (10) przewidywał, że zasada konieczności wykorzystania środków odwoławczych nie obowiązuje w sprawach, w których ich wniesienie byłoby oczywiście nieuzasadnione, a powód udowodnił, że w przedmiotowej sprawie zachodziła oczywista bezzasadność wniesienia środka zaskarżenia decyzji organu podatkowego;

2/ prawa materialnego w postaci art. 65 § 1 i 2 k.c. poprzez błędną wykładnię umowy o ustanowienie służebności przesyłu polegającą na przyjęciu, że § 5.II (8) przewidywał obowiązek złożenia skargi kasacyjnej od każdego niekorzystnego wyroku wojewódzkiego sądu administracyjnego, podczas gdy omawiane postanowienie umowne ograniczyło zakres środków odwoławczych do środków służących od ostatecznej decyzji administracyjnej i tym samym nie wymagało składania środka odwoławczego od wyroku wojewódzkiego sądu administracyjnego;

3/ art. 39a ust. 2 ustawy z 28 września 1991r. o lasach (Dz.U.2020.1463 t.j. - dalej jako ustawa o lasach) przez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że Skarbowi Państwa (...) Ź. nie przysługuje od (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu w wysokości odpowiadającej wartości podatków i opłat poniesionych od części nieruchomości, z których korzystanie jest ograniczone w związku z obciążeniem tą służebnością.

W konkluzji powód wniósł o:

1/ zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości, zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu za pierwszą instancję według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, a także zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej,

ewentualnie:

2/ uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Wyrokiem z dnia 24 listopada 2021r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu w pkt I. zmienił zaskarżony wyrok i zasądził od pozwanego na rzecz powoda 358.561,16 zł (trzysta pięćdziesiąt osiem tysięcy pięćset sześćdziesiąt jeden złotych szesnaście groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie:

a) od kwoty 178.029,10 zł od dnia 21 grudnia 2018r. do dnia zapłaty,

b) od kwoty 178.022,13 zł od dnia 25 grudnia 2018r. do dnia zapłaty,

c) od kwoty 2.509,93 zł od dnia 10 stycznia 2019r. do dnia zapłaty;

oddalił powództwo w pozostałej części; zasądził od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa Prokuraturii Generalnej 10.800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

zasądził od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu 17.929 zł tytułem zwrotu zaliczkowej opłaty od pozwu; w pkt II. oddalił apelację w pozostałej części; w pkt III. zasądził od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej 8.100 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego; w pkt IV. zasądził od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Poznaniu 17.929 zł tytułem zwrotu zaliczkowej opłaty od apelacji.

Sąd Apelacyjny uznał, że w świetle ustalonych faktów w sprawie apelacja powoda zasługiwała na uwzględnienie, poza zarzutami i wnioskami dotyczącymi odsetek za opóźnienie w transakcjach handlowych na podstawie art. 11b ustawy z dnia 8 marca 2013r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (Dz. U. 2021. 424, poprzednia nazwa: ustawa o terminach zapłaty w transakcjach handlowych) oraz opłaty, o jakiej mowa w art. 10 ust. 1 tej ustawy.

Powoda należy zaliczyć do podmiotów, o jakich mowa w art. 3 pkt. 3) wymienionej ustawy, objętych, co do zasady, zakresem jej stosowania.

Natomiast nie ma uzasadnionych podstaw do przyjęcia, aby dochodzone pozwem roszczenie mogło być uznane za „transakcję handlową”, objętą przedmiotowym zakresem działania art. 1 w zw. z art. 4 pkt. 1) ustawy.

Co prawda rzeczywiście w orzecznictwie postuluje się szeroką wykładnię pojęcia „transakcja handlowa”, obejmując nią także czasowe udostępnianie nieruchomości za wynagrodzeniem, np. na podstawie umów najmu lub dzierżawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 sierpnia 2015 r. w sprawie V CSK 668/14, LEX nr 1797978).

Niemniej, z istoty omawianej regulacji ustawowej wynika, że dotyczy ona przede wszystkim zobowiązań wynikających ze stosunków obligacyjnych.

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 12 czerwca 2003r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, przepisy tej ustawy miały zastosowanie do umowy zawieranej w obrocie, spełniającej warunki uznania jej za transakcję handlową, której przedmiotem jest odpłatne dostarczenie towaru lub odpłatne świadczenie usług, jeżeli strony zawierają ją w związku z wykonywaną działalnością gospodarczą. Zakres pojęcia umowy o świadczenie usług obejmuje umowy zlecenia, umowy o dzieło. Przy przyjęciu, że celem ustawy jest szeroka ochrona wierzyciela pojęcie umów o świadczenie usług obejmuje także umowy o czasowe korzystanie z rzeczy, np. najmu, dzierżawy, które w ścisłym znaczeniu nie są umowami o świadczenie usług.

Nie ma natomiast wystarczających przesłanek do uznania, że uregulowania te znajdują zastosowanie do czynności z zakresu prawa rzeczowego, takich jak ustanowienie ograniczonego prawa rzeczowego (służebności przesyłu) na nieruchomości.

Dlatego na podstawie art. 385 k.p.c. orzeczono jak w punkcie II. wyroku.

Ewa Staniszevska